

CYKL | ŚWIAT FILMU
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 4-6
PRZEDMIOT | JĘZYK POLSKI

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Beata Kozyra

FILM | „JESTEM WILLIAM”
„Jeg er William”, Dania 2017, 83 min

reżyseria: Jonas Elmer
scenariusz: Kim Fupz Aakeson
zdjęcia: Edic Kress
muzyka: Hafðaln E
montaż: Peter Winther
obsada: Alexander Magnusson, Rasmus Bierg, Stinne Henriksen

Bohater filmu „Jestem William” nie ma łatwego życia. Mieszka ze swoim wujkiem Nilsem. Jego ojciec nie żyje, a matka jest niezrównoważona psychicznie. Nils przeszedł na wcześniejszą emeryturę i cały wolny czas poświęca na kupowanie i sprzedawanie rzeczy po korzystnej cenie. Niestety Nils ma rosnący dług u okolicznych gangsterów. William próbuje mu pomóc.

AKTORSTWO: ZAWÓD CZY PASJA?

Temat lekcji:
Aktorstwo: zawód czy pasja?

Czas trwania lekcji
2 x 45 min

Cele lekcji
Podczas lekcji uczeń:

- potrafi wykonać ćwiczenia aktorskie;
- rozwija w uczniach wrażliwość estetyczną przez kontakt ze sztuką filmową;
- umie interpretować wybrane sceny w kontekście języka filmu;
- zna definicję gwiazdy, celebryty, idola;
- dostrzega rolę aktora w filmie.

Powiązanie z podstawą programową
Podczas lekcji uczeń:

- wyrabia i rozwija zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury (język polski);
- rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami (język polski);
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych (język polski);
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego) (język polski);
- świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne (język polski).

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- dyskusja
- pogadanka
- drama
- burza mózgów
- praca w grupach

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Jestem William”
- Małgorzata Strzałkowska „Wierszyki łamiące języki”

Przygotowanie do lekcji

Nauczyciel prosi uczniów by przynieśli na lekcję zdjęcia lub plakaty swoich ulubionych aktorek lub aktorów i zapoznali się z ich dorobkiem artystycznym.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Nauczyciel przekazuje uczniom podstawowe wiadomości o twórcach filmu. Podkreśla, że istotną rolę w realizacji filmu pełnią aktorzy. Przypomina, że wyróżniamy aktorów głosowych, filmowych i teatralnych (scenicznych). Pyta uczniów jak scharakteryzować wcześniej przedstawionych aktorów. Z jakim miejscem i rodzajem pracy możemy ich identyfikować?

Realizacja tematu

1. Burza mózgów

Od aktorów oczekuje się określonych umiejętności, które pomagają w wykonywaniu zawodu. Osoba prowadząca prosi o wymienienie cech i umiejętności, które ich zdaniem powinny charakteryzować aktora. Uczniowie podają własne propozycje, które zapisywane są na wcześniej przygotowanych kartkach (np. dobra emisja głosu, dykcja, wyrazistość ruchu i mimiki, zdolności analizowania i rozumienia tekstu, zdolności wywoływania i odgrywania uczuć, pewność siebie, wiarygodność, naturalność, dobra pamięć, odporność psychiczna...).

2. Praca w grupach

Uczniowie zostają podzieleni na grupy. Dostają do dyspozycji wcześniej stworzone karteczki, na których zapisane są cechy dobrego aktora. Zadaniem poszczególnej grupy jest odpowiednia argumentacja, dlaczego dana umiejętność bądź cecha jest konieczna do wykonywania tego zawodu. Uczniowie przedstawiają swoje argumenty na forum.

3. Ćwiczenia aktorskie

Osoba prowadząca zajęcia wprowadza uczniów, w jaki sposób można przygotowywać się do wykonywania zawodu aktora. Przedstawia kilka ćwiczeń, które można wykonać dla zabawy w celu wzmocnienia swojego warsztatu. Przykładowe ćwiczenia mają służyć poznaniu sposobu pracy aktorek/aktorów nad ich warsztatem. Nie wszystkie ćwiczenia muszą być wykonane podczas lekcji. Są to propozycje do pracy z uczniem.

Ćwiczenia mimiczne

Uczniowie na znak nauczyciela przedstawiają za pomocą mimiki twarzy wybrane uczucia: złość, radość, smutek.

Drama

Wybrani uczniowie odgrywają na forum scenki dramy. Pozostali odczytują przekazaną treść.

Ćwiczenia artykulacyjne

Głuchy telefon. Celem zabawy jest uświadomienie uczniom jak ważna jest odpowiednia artykulacja, by zrozumieć tekst, który jest nam przekazywany. Jest to bardzo ważny element pracy aktora.

Przechodzimy do przypomnienia reguł zabawy, którą wszyscy znamy z dzieciństwa. Uczniowie siedzą jeden obok drugiego. Nauczyciel jest moderatorem zabawy i przekazuje frazę do powtarzania. Dobrze, gdy jest ona trudna do wymówienia, np. rdza zżera. Uczniowie po kolei przekazują sobie na ucho usłyszane wyrazy. Ostatnia osoba wypowiada je głośno. Zazwyczaj różnica między pierwszym a ostatnim słowem jest znacząca. Można odpytać poszczególnych uczniów, jakie słowa usłyszeli, aby prześledzić zmiany. Nauczyciel po zakończonej zabawie uświadamia, jak ważna jest wymowa i jak nieprawidłowa artykulacja wpływa na zrozumienie i odtworzenie wyrazów.

Ćwiczenia emisji głosu

Ćwiczenie polega na recytacji wiersza na samych samogłoskach. W ten sposób uczniowie uczą się, że samogłoski pełnią ważną rolę i mogą być nośnikiem ekspresji. Recytują tekst piosenki, czyli mówią samogłoski znajdujące się w znanej dziecięcej piosence. Dla ułatwienia zadania nauczycielka może zaśpiewać fragment piosenki np.:

Wyszły w pole kurki trzy,
I gęsiego sobie szły.

YY OE UI Y,
ĘIEO OIE Y

Ćwiczenia dykcji

Mają one na celu uświadomienie uczniom, jak trudno jest wymówić wyrazy o podobnym brzmieniu. Do ćwiczeń wykorzystujemy wybrane rymowanki Małgorzaty Strzałkowskiej z książki „Wierszyki łamiące języki”:

„Dzięciół”
Czarny dzięciół
z chęcią
pień ciął

„Czyżyk”
Czesał czyżyk czarny koczek,
czyszcząc w koczku każdy loczek,
po czym przykrył koczek toczkiem,
lecz część loczków wyszła boczekiem.

„Byczki”
Przed Trzebieżą trzmiel trze trzciny,
trzeszczą w Tczewie trzy trzmieliny,
a trzy byczki znad Trzebyczki
z trzaskiem trzepią trzy trzewiczki.

Kolejne alternatywne ćwiczenie

Celem wykonywania tego ćwiczenia jest pokazanie jak ważna jest poprawna wymowa. Wyrazy podobnie brzmiące, ale nieprawidłowo wypowiedziane powodują, że inaczej je rozumiemy. Np. w wannie/w Annie, w akacjach/wakacjach, z uchem/zuchem...

4. Ćwiczenia językowe

Znany aktor często uznawany jest za gwiazdę, idola, celebrytę.

Zadaniem uczniów jest pisemne zdefiniowanie tych wyrazów. Po odczytaniu wybranych definicji nauczyciel zadaje pytanie, co łączy te wyrazy i czy one mogą być używane zamiennie jako synonimy? Uczniowie w swobodnej dyskusji wypowiadają się na ten temat.

5. Wybrani uczniowie prezentują dorobek artystyczny swoich ulubionych aktorek bądź aktorów. Odpowiadają na pytanie dlaczego ona/on jest dla nich wyjątkowy? Za co ich podziwiają?

Podsumowanie tematu

Nauczyciel prosi uczniów, by wypowiedzieli się, na podstawie wykonywanych wcześniej ćwiczeń, czy zawód aktora jest łatwy? Prosi o podsumowanie jakich cech i umiejętności oczekuje się od aktora? Wspólnie z uczniami ustala rolę aktora w filmie lub w teatrze.